

BIBLICKÉ PŘÍBĚHY

Z POHLEDU NARATIVNÍ ANALÝZY

JAK ČÍST BIBLICKÉ PŘÍBĚHY A NECHAT SE JIMI PROMĚŇOVAT

Simona Kubová

Interpretování příběhů má v sobě kouzlo dobrodružství, kterému nechybí ani napětí, ani pocit uspokojení, jestliže se podaří objevit skryté poklady – poselství, jež jsou obdařena proměňující mocí. Překážky a nebezpečí interpretace se vyskytují v takovém přístupu čtenáře, který do příběhu promítá své vlastní tužby a skrze ně se snaží text pochopit. U biblických příběhů – nositelů Božího slova zapsaného ve slovech lidských – se právě tímto přístupem čtenáři nepodaří Boží stopy objevit. Tento článek nás uvede do narativní analýzy – prostředku, jehož užití nám pomůže vyvarovat se úskalí špatného porozumění a otevře nám proměňující moc příběhu.

Úvod

S vyprávěním příběhů se setkáváme od dětství. Byl to způsob, díky kterému jsme mohli pronikat do nových světů a ve své představivosti domýšlet kulisy, podobu postav, ale i děj samotný. Z tohoto poznávání jsme měli radost, vedlo nás k větší tvořivosti, hravosti i schopnosti poradit si. Zároveň vytváří atmosféru zklidnění, jež může čtenáři či posluchači přinést uvolnění a únik.

Existuje celá řada důvodů, proč se příběhy vyprávějí nebo čtou. **Pomáhají nám hledat odpovědi** na otázku „kdo jsem?“, rozněcují emoce, pomáhají vyjadřovat pocity, **dávají světu smysl**, ovlivňují naše myšlení, určují hranice a pravidla, uzdravují, předávají nové informace, umožňují ztotožnit se s druhými a **učí nás jim porozumět**, těší nás.¹ Příběhy mají i sociální rozměr. Posluchačům **dávají pocítit, že se o ně vypravěč zajímá a že někam patří**. Dalším rozměr je mezigenerační, kdy se prarodiče nebo rodiče vracejí ve vzpomínkách a svým potomkům předávají své zkušenosti. Tzv. černé hodinky, které často spadají už jen do vzpomínek, měly stmelující účinky, vytvářely pouta a dávaly pocit sounáležitosti těm, kteří se setkávali.

Svět je plný příběhů, které dokážou spojovat nejen lidi, ale i národy. Mezi těmito příběhy mají své zvláštní a pro mnohé nezapomenutelné místo příběhy biblické. Bible sama je jedním velkým příběhem o Božím plánu spásy, který v sobě obsahuje řadu dílčích příběhů (srov. DV 14). **Biblické příběhy v sobě nesou přesah zasahující existenciální stránku člověka**. Aby do nich člověk mohl proniknout, je třeba, aby do příběhu „vstoupil“:

„Vejit do příběhu znamená vejít na scénu, vstoupit do dramatu. Abychom se setkali s Bohem Bible, potřebujeme „vejít do příběhu“; potřebujeme vejít s úctou a porozuměním, potřebujeme odložit mnohé, co si neseme s sebou.“²

K tomuto „vejít“ přispívá výklad biblických textů, jenž se řídí určitými pravidly, danými dokumentem *Výklad Bible v církvi*. Za stěžejní metodu pro jejich zkoumání je pokládána metoda historicko-kritická.³ Jelikož i ona má své hranice, vypomáhá si jinými metodami a postupy. Jednou z nich je narativní analýza, jejíž přístup „odpovídá formě vyprávění a svědectví, jež patří k základním způsobům komunikace mezi lidmi, charakteristické i pro Písmo svaté“.⁴

Naratologie

Narativní analýza (naratologie) je jedním z typů literární kritiky. Jejím předmětem je příběh. Rozumí se jím vyprávění určitého sledu událostí jdoucích za sebou v čase. Vyprávění (narace)

jako akt (činnost) v sobě obsahuje komunikační proces, v němž je příběh autorem předáván příjemci za použití jazykových prostředků, ať už v mluvené nebo psané podobě. **Naratologie zkoumá strukturu procesu vyprávění**. Jedná se o interakci autor – dílo – čtenář (viz schéma), která bude blíže vysvětlena následně.⁵

Proces vytváření příběhu

V narativní analýze je kladen důraz na způsob, jakým dílo sděluje myšlenky autora a jak oslovuje čtenáře (tzv. rétorická osa komunikace – viz schéma). Středem zájmu se stává čtenář a jeho komunikace s textem. Tato komunikace má dvě fáze. První se týká autora a ve druhé se promítá vztah čtenáře k dílu.

Na počátku první fáze stojí činnost **empirického autora**, to je skutečné osoby, která dílo vytváří. Ten však své dílo opouští a ono žije dál vlastním životem. Čtenář beroucí do rukou dílo si o autorovi utváří představu, ale ta neodpovídá skutečnému – empirickému autorovi. Narativní analýza v tomto případě mluví již o **modelovém autorovi**, jehož představu lze získat právě na základě četby textu: z toho, jakým způsobem autor dává informace, organizuje akce, představuje škálu hodnot. Jelikož je tento článek zaměřen na čtenáře, bude pojem modelového autora vysvětlen dále jen v souvislosti s problematikou čtenáře. Dále je třeba zmínit průvodce čtenáře po příběhu, jímž je vypravěč (narátor), jehož hlas vypráví události odehrávající se v příběhu. V případě textů napsaných tzv. ich-formou, tedy v 1. osobě čísla jednotného, hrozí nebezpečí, že se čtenář bude domnívat, že ono „já“ obsažené v textu je sám autor, proto Umberto Eco upozorňuje, „že jde o vypravěče, o hlas, který vypráví“.⁶

Jde-li o biblické příběhy, stává se zřídka, aby vypravěč ve vyprávění osobně vystoupil, (výjimkou jsou prology u sv. Lukáše). V biblických příbězích se modelový autor s vypravěčem překrývá.

Pokud se čtenář nechá vypravěčem vést, je mezi nimi během četby textu „uzavřena dohoda“. „*Za této podmínky čtenář přiznává vypravěči schopnost vševědčnosti a všudypřítomnosti,*

MGR. SIMONA KUBOVÁ

Absolvovala PF JU a TF JU v Českých Budějovicích v oborech Český jazyk a literatura a Učitel náboženství a etiky. Od roku 2010 pracuje na Katechetickém a pedagogickém centru Biskupství královéhradeckého.

a tíhne k tomu, aby mu přiznal i „patent“ na úplnou věrohodnost tak, že přilne nejen k vyprávěnému, ale také k žebříčku hodnot, který mu vypravěč nabízí.“⁷⁷

Druhá fáze komunikace sleduje proces přijímání autorova díla čtenářem. Bere v úvahu nutnost charakterizovat postavu čtenáře a zdůrazňuje jeho roli. Narativní kritika rozeznává dva druhy čtenáře, a to **čtenáře empirického a modelového**. Empirickým čtenářem je myšlen kdokoliv, kdo čte text. „Empiričtí čtenáři mohou číst mnoha způsoby a neexistuje žádné pravidlo, které by jim předepisovalo jak číst, protože často berou text jako nádobu pro své vlastní vášně, které mohou přicházet zvnějšku, mimo text, anebo které v nich text náhodou probouzí.“ (ECO, s. 16) Proto je důležité si uvědomit, že emoce a myšlenky obsažené v příběhu se netýkají jenom mne, ale mají oslovit konkrétní širší publikum, tzv. modelové čtenáře. Uvědomění si této skutečnosti má vliv na interpretaci daného textu.

Text je určen nejprve prvoplánovému modelovému čtenáři, kterému stačí zjistit, jak čtený příběh skončí – o čem je. „Každý text je však určen také modelovému čtenáři druhého stupně, který chce zjistit, jakým čtenářem příběhu se má stát ... K tomu, abychom se dozvěděli, jak příběh skončí, stačí obvykle přečíst jej jednou. Naproti tomu, abychom identifikovali modelového autora, je nutno číst text mnohokrát, některé příběhy donekonečna. Jen tehdy, když empirický čtenář odhalí modelového autora a porozumí (či alespoň začne chápat), co od něj žádal, stane se skutečným modelovým čtenářem.“ (ECO, s. 41) Svého modelového čtenáře má každý text, každý od čtenáře vyžaduje jiný druh spolupráce a každý vytváří jiný obraz modelového čtenáře. Čtenář má při četbě vnímat hlas modelového autora, projevující se jako narativní strategie, což je určité množství instrukcí, jež se z textu dozvídáme. Tyto instrukce čtenáře poučují a dávají mu pokyny, jak má text vnímat a jaké hodnoty si má odnést, aby se stal modelovým čtenářem, tedy takovým čtenářem, jakého měl při psaní na mysli autor.

Toto rozlišení (modelový autor a modelový čtenář) se odehrává uvnitř textu, kde se tyto dvě entity – konstrukty setkávají. Jestliže empirický čtenář odhlédne od svých pohnutek a respektuje strategii textu – modelového autora (tedy pravidla, která dávají jasně najevo, jaká **interpretace** je správná a jaká nikoliv), pak text skutečně interpretuje. Text začínající „Bylo, nebylo...“ si již žádá čtenáře ochotného vstoupit do prostoru bytostí, které se běžně v realitě nevyskytují (např. mluvící vlk). Čtenář tedy chápe **strategii**. Dále doplňuje **prázdná místa** (to, co není řečeno nebo je nedořečeno) na základě svých znalostí a vědomostí. Tato místa před čtenáře předkládají velké množství možností, z nichž si může volit, ale v mezích daných modelovým autorem.

„**Ideální**“ čtenář s činností čtení spolupracuje, přijímá strategii, jež je obsažena v textu, do tohoto světa vchází a tímto textem je proměňován.

I biblické příběhy mají své narativní strategie. Například každý evangelista vidí svého čtenáře jinak a vyžaduje jiné vnímání. Přijme-li čtenář tuto roli a je ochotný spolupracovat při odhalování strategií použitých v evangeliích, pak se mu podaří otevřít formování a proměně. Je však velmi důležité, „aby čtenář přijal text ne jako slovo, které má interpretovat, ale jako slovo interpretující“ (BARBI, 2. kap.), které mu otevírá svět, jež má pochopit, a které ho mění. Tím tomuto textu přiznává, že **Boží slovo v něm obsažené má proměňující moc**.

To, co je výše popsáno teoreticky, můžeme ilustrovat na příběhu o milosrdném otci a jeho synech (Lk 15,11–32). Z pohledu empirického čtenáře se příběh může jevit značně nespravedlivě. Jak je možné, že se otec mohl vůči svému staršímu loajálnímu synovi zachovat tak necitlivě? Modelový čtenář si však uvědomí, že se jedná o podobenství. V něm Ježíš ukazuje, jak budeme přijati, když se rozhodneme vrátit do Božího království. Ztráta se netýká majetku, ale osobních vztahů. Otec ztracenému synovi odpouští a přijímá ho, syn je obrazem hříšníka. Starší syn je rozhněvaný, protože se cítí být nedocenený, on je obrazem Ježíšových protivníků – farizeů; ti sice Bohu slouží, ale chybí jim láska a milosrdenství vůči bližnímu. „Právě otcova milosrdná láska a otevřenost vůči oběma dětem představuje motto Ježíšova prorockého poslání od Boha: má znovu nalézt lid a otevřeně přijímat všechny.“⁸⁸

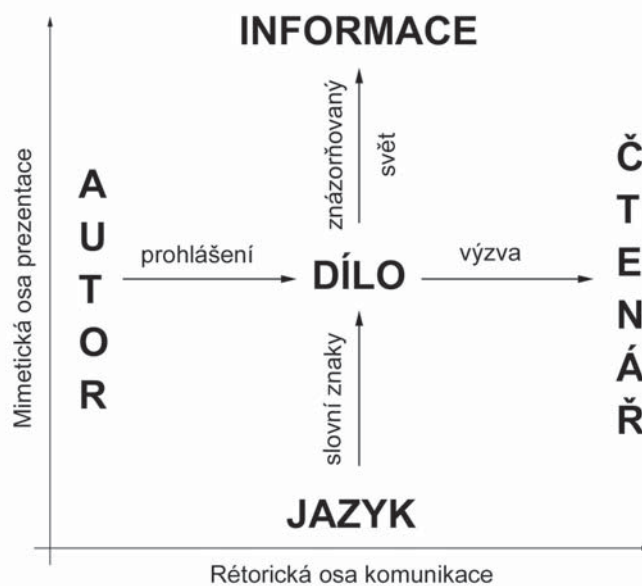

Schéma: Rétorická osa komunikace názorně ukazuje, k jakému procesu dochází při interakci autor – dílo – čtenář, jak bylo popsáno výše. Vertikální osa představuje proces od uchopení skutečnosti jazykem přes její uchování v díle, z něhož čtenář čerpá informace o světě, který je v něm znázorněn. (Schéma je převzato z přednášky prof. Augusta Barbiho.)

Jak najít cestu do příběhu?

Čtenář, jenž přijal text jako výzvu, disponuje řadou nástrojů, kterými tento text dešifruje a objevuje tak jeho poselství. Uvedu některé z nich, jejichž využití se nabízí v katechezi.

Každé vyprávění má pevnou **strukturu**. V úvodu příběhu – *expozici* jsou čtenáři poskytnuty základní informace o prostředí a postavách. Pak nastupuje *komplikace* – *zápletka* – *kolize* uvádějící nás do problému, tím příběh začíná. Následně přichází nejnapínavější místo příběhu – *krize*, v níž napětí vrcholí a potíže se překonávají díky náhlému obratu situace – *peripetii*. V další části dochází k rozuzlení, ve kterém se celá situace uklidňuje. Závěr nabízí celkové *shrnutí*, *hodnocení*, stručné *zamyšlení* nebo naznačuje *možné pokračování*. Takto strukturovaný text může být zpracován různými způsoby.

Vyprávění příběhu není jen prostou informací o něm; je živým vylíčením individuálních osudů a událostí, poskytujícím zážitek z příběhu i ze samotného vyprávování. Díky zvoleným postupům a formám se příběh stává plastičtější, pružným, odstíněným a emotivním.

Narace zpracovává **fabuli** – příhodu, o níž se vypravuje v literárním díle. Je to souhrn událostí, které jsou zpracovány prostřednictvím **syžetu**. Syžetem se rozumí způsob uspořádání jednotlivých složek tématu dané příhody. Fabuli si čtenář sestavuje po přečtení textu na základě syžetu, kdežto autor pracuje opačně.⁹

Pro názornost mohu opět využít příběh o milosrdném otci a jeho synech. S událostí nás vypravěč seznamuje postupně, jak šel čas. Příběh je tedy vyprávěn z jeho pohledu – z nadhledu, jak to viděl on. To je jeden způsob zpracování fabule – syžet. Kdyby se změnila perspektiva a událost by vyprávěl starší syn, jenž zůstal u otce, syžet by byl zákonitě jiný. Nejspíš by se vrátil v čase, využil by retrospektivu, protože hlavním problémem by bylo, jak má zareagovat na otcovo pozvání oslavit návrat mladšího syna. Příběh by se odvíjel od toho, co se mu honí hlavou. K vystavení syžetu je dle potřeb a představ autora možné využít řadu dalších možností, které se nám nabízejí v procesu vstupování do textu se žáky nebo s katechizovanými jako jeden z nástrojů, jak textu lépe porozumět a vžít se do něj.

Námět příběhu může být jednoduchý nebo složitý, události mohou být vyprávěny uceleně nebo fragmentárně v rámci epizodických příběhů, které často spojují jen postavy, jako je tomu obvykle v biblických příbězích. Události lze vyprávět chronologicky (postupná časová návaznost), retrospektivně (vracení se v čase – vzpomínání), též se užívá anglického názvu *flashback* (ženy pod křížem – Mk 15,40–41), opakem je *flashforward* (předpovědi týkající se umučení Krista u sv. Marka nebo poselství Vzkříšeného ve Skutcích), což znamená očekávání, předjímání budoucnosti, nebo paralelně (dvě události souběžně). Zrychlení či zpomalení tempa vyprávění naznačuje, jaký důraz na daný moment příběhu vypravěč klade. Při zpomalení tempa dává vypravěč jasně najevo, kde se nalézá centrum jeho zájmu (rychlé tempo – Sk 13,6a – přechod Pavla a Barnabáše přes Kypr, po něm nastupuje popis setkání s římským místodržitelem Sergiem Pavlem – Sk 13,3b–12 – pomalé tempo). Z pohledu času příběhy mohou vypravovat události současné, historické, mytologické, pohádkové, sci-fi, nebo obsáhnout události v delším či kratším časovém úseku – od řádu dnů až po příběhy několika generací. Načrtnutí času, ale i prostoru může mít často symbolický význam a pro pochopení příběhu pak význam zásadní. Pro biblické vyprávění to znamená dobře rozlišit literární druh textu.¹⁰

Postavy a angažovanost čtenáře

Čtenář je prostřednictvím „úhlu pohledu“ vypravěče nebo skrze pohledy vystupujících postav vyzván, aby zaujal svůj postoj k postavám v textu. To znamená, že tímto postojem, pro který se čtenář rozhodne, začíná proces vzdalování se nebo identifikace s postavou. Toto nasměrování otevírá cestu do světa vypravování. Ztotožnění se s postavami je pro čtení textu podstatné. Během čtení si čtenář vytváří vazbu s postavami. Na vystupující postavy může reagovat empaticky, sympaticky nebo antipaticky. Tyto reakce pomáhají identifikovat se s postavou nebo ji odmítnout. Empatická reakce čtenáře je buď realistická – podobám se jí, nebo idealistická – chci být jako ona. Empatii ve čtenáři vzbuzuje úděl postavy připomínající jeho vlastní život. Sympatie vnímá čtenář k těm postavám, které jsou nějakým způsobem spojeny s postavami, k nimž cítí empatii. Naopak antipatie je spojena s postavami, ke kterým má empatická postava negativní postoj.

Četba příběhu nutí čtenáře **zaujímat k postavám stanoviska**. „Díky této angažovanosti, která se skládá z identifikace a odmítnutí, se čtenář dostává k rozhodnému okamžiku přehodnocení

své identity: je tázán na své hodnoty; je postaven před otázku, která se týká jeho vzorců chování i jeho způsobu existence na tomto světě.“ (BARBI, kap. 3.1). Jestliže se čtenář biblického příběhu s postavou ztotožní, jsou mu ukázány jeho možnosti a schopnosti.

Četba klade důraz na kritický přístup k postavě, který zvažuje strategii ukotvenou v textu, jež je v příběhu využita k tomu, aby vedla čtenáře během procesu angažovanosti. Na čtenáři se vyžaduje, aby si všiml indicií, které během vyprávění postavu představují, ale i efektu, který je vyvolán po skončení četby, kdy si čtenář utvoří celkový dojem z postavy na základě zpětného vzpomínání.

Naratologie **klasifikuje postavy** na základě jejich přítomnosti a detailů, které je charakterizují. Z hlediska přítomnosti se jedná o tzv. „statisty“ – postavy tvořící pozadí vyprávění (srov. Mk 5,21.27), dále to jsou postavy „spojující“ – jejich funkcí je propojovat vyprávění (srov. Mk 7,32; 8,22), a konečně postavy zaujímající roli „hrdinů“. Z hlediska vlastností se postavy rozdělují na „ploché“ nebo „statické“, protože jsou představiteli jen jedné konkrétní vlastnosti, jejich jednání je předvídatelné. V evangeliích se s takovými postavami setkáváme v podobě náboženských před-

stavitelů – „farizeů a zákoníků“. „Postavy bez rozvoje jsou často postavami vedlejšími, plnícími určitou funkci, přesahující postavu samotnou“¹¹ (mohou představovat společenské prostředí). Na druhé straně pak existují postavy s „komplexním popisem“, jež pojímají různorodou škálu vlastností, během trvání děje se mění a vyvíjejí. „Ztělesňují otevřenost a objevování, takže čtenáře vždy znovu překvapují a stávají se takřka nevyčerpatelným předmětem pro jeho úvahy. V katechezi jsou právě tyto postavy pro čtenáře zajímavé, tím, že jej vtahují do děje a otevírají mezi ním a sebou procesy vzájemného působení.“ (BARBI, kapitola 3.2). „Hrdinové“ se mohou objevovat ve větším celku vyprávění,

utvářeném z více příběhů (např. Ježíš a učedníci v evangeliích nebo Petr a Pavel ve Skutcích), nebo vystoupí jen jednou.

Vypravěč využívá dva základní nástroje pro výstavbu **charakteru postav**. V tzv. *tellingu* (mluvení) jde o bezprostřední prezentaci samotným vypravěčem. Ten čtenáři přímo říká, jaká postava je – popisuje její charakter. Kdežto u *showingu* (ukazování) zjišťuje čtenář vlastnosti postav z jejich jednání a chování, z jejich myšlení, zvyků, gest, vzhledu, též z komentářů a reakcí skrze jinou postavu.¹² Tento způsob je pro čtenáře náročnější, protože vyžaduje více pozornosti a angažovanosti. Má-li čtenář porozumět významům a hodnotám, které jsou naznačovány, musí srovnávat, usuzovat a pamatovat si souvislosti. Hodnocení a posuzování je zde ponecháno jemu.

Oproti postavám vycházejícím z antického modelu literatury jsou **biblické postavy** odlišné v tom, že **jejich vývoj není předurčen typem** (hrdina × zbabělec, mudrc × hlupák...), ale přestože nejsou hrdiny v pravém slova smyslu a zdají se být spíše všedními, **je jejich budoucnost otevřená**, protože „*jejich identita se dynamicky utváří ve vzájemném působení s ostatními postavami a především s Bohem, který působí skrze Krista během evangelijní narace*“ (BARBI, kapitola 3.3). Postava otevřená budoucnosti **je nakloněna proměně skrze Slovo**, které způsobuje tuto dynamiku. Můžeme si položit otázku, co vyvolalo proměnu Zachea (Lk 19,1–10), nebo co mění prosté rybáře v „rybáře lidí“ (Mk 1,16–20)? V biblických vyprávěních nalezneme řadu příkladů, kdy Boží výzva otevřela postavě nové neslýchané možnosti. V biblických postavách se nejen odráží skutečnosti lidského života, ale „*stávají se normativními postavami pro věřícího čtenáře, ne jenom díky síle textu, který je tvoří, ale také v důsledku určující události, jíž jsou zasaženi a proniknuti*“ (BARBI, kapitola 3.3). Proměnu postav však nelze chápat magicky, „*rozhodují se vždy s vědomím zodpovědnosti za svou odpověď, zvláště tu, kterou zvolili z mnoha různých možností*“ (BARBI, kapitola 3.3). Pro čtenáře je jednoznačnost odpovědi motivem pro uskutečnění jeho osobní změny – možnost nové existence. Co se stalo hrdinovi, může se stát i jemu.

„V tomto smyslu můžeme říci, že biblická postava není ‚předem determinovaná‘ svým příkladem – jako hrdina, kterého je potřeba následovat – ale teprve na ní se názorně ukazují nové možnosti života, a tím zůstává otevřená a přístupná také pro čtenáře. Záleží tedy na něm, zda také zatouží po této novosti života a v důsledku toho se otevře ‚dialogu‘ s absolutně Jiným, který může postupně proměňovat jeho identitu a jeho zatím otevřenou budoucnost, tak jako v biblických vyprávěních proměnil život mnoha postav.“ (BARBI, kapitola 3.3)

Význam pro katechezi

Mají-li být biblická vyprávění živnou půdou pro Boží slovo, **je zapotřebí, aby katecheta – vypravěč příběhu výborně porozuměl**, vyvaroval se promítání svého života do textu a dal si námahu s přípravou samotného vypravování. Je totiž žádoucí, **aby posluchači zatoužili do příběhu vstoupit** a začali ho osobně vnímat jako pramen vyprávění. Biblické příběhy nám vyprávějí dějiny izraelského lidu a jeho zkušenost s Bohem. Dále se z nich

dozvídáme, kdo byl Ježíš a proč k nám přišel. Účastníky příběhů jsou „obyčejní“ lidé se svými rozporuplnými pocity, které provázejí i nás. Někteří z nich skrze příběhy svědčí o své proměně, prožili událost, která změnila jejich život. **Biblické vyprávění – svědectví nás vede k meditaci nad smyslem příběhu a zároveň klade i otázky**. Tak nastupujeme cestu, která může proměnit i nás. **Postavy biblických příběhů ukazují možnosti, jak lze život žít novým způsobem**. Rozhodnutí však zůstává na člověku, zda povede výše naznačený rozhovor s Bohem.

Poznámky:

- 1 Více ALLISTONOVÁ, Ruth. *Jak vyprávět příběhy*. Praha : Samuel, Biblická práce pro děti, 2005, s. 11–13.
- 2 HALÍK, Tomáš. *Divadlo pro anděly*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2010, s. 67 a 48.
- 3 PAPEŽSKÁ BIBLICKÁ KOMISE. *Výklad Bible v církvi*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2007, 2. vyd., s. 33–38. (originální vydání 15. 4. 1993)
- 4 Tamtéž, s. 40.
- 5 Musím však předeslat, že terminologie je v narativní analýze rozmanitá a nejednotná. Proto budu pro potřeby tohoto článku vycházet především z pohledu Umberta Eca, italského sémiologa, estetiky a filosofa, který podrobně rozpracoval problematiku empirického a modelového autora a čtenáře; v jiných pojetích se setkáváme s použitím pojmů *reálný a implicitní autor a čtenář*, jichž užívá jiný ze zakladatelů této literární analýzy Wolfgang Iser a též dokument *Výklad Bible v církvi*.
- 6 ECO, Umberto. *Šest procházek literárními lesy*. Olomouc : Votobia, 1997, s. 23.
- 7 Podle pracovního překladu dosud nepublikované přednášky prof. Augusta Barbiho „Narativní analýza a proměňující moc vyprávění“, přednesené na kongresu EEC v Krakově v květnu 2010, 2. kapitola.
- 8 JOHNSON, Luke T. *Sacra Pagina. Evangelium podle Lukáše*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 259.
- 9 Pro běžnou praxi při vyučování nebo v katechezi je rozdělení struktury textu na dvě roviny (fabule – syžet) dostačující, avšak pro literární teoretiky již překonané. Někteří rozlišují více úrovní textu. Genette proces vyprávění rozděluje na *histoire – récit – narration*, což lze přeložit jako příběh – text – vyprávění, jak ho používá Rimmon-Kenan. U Schmidta se objevují dokonce čtyři úrovně: *dění – příběh – vyprávění (zorganizování jednotlivých elementů příběhu) – prezentace vyprávění (samostatné jazykové ztvárnění)*. Někteří ještě přihlížejí k další úrovni, tou je diskurz, který se snaží zachytit vliv kulturně-sociologického prostředí na vytváření textu, a zkoumají, jak ho pak zpětně tento text ovlivňuje.
- 10 Pro běžné použití v katechezi pravděpodobně postačí rozlišení literárních druhů, jak uvádí např. ALLISTONOVÁ, s. 16–22.
- 11 RIMMON-KENAN, Shlomith. *Poetika vyprávění*. Brno : Host, 2001, s. 49.
- 12 Ve školní praxi toto rozlišení vlastností postav koresponduje s přímou (autor textu konkrétně vystihne popisovanou vlastnost) a nepřímou charakteristikou (autor skrze chování a vystupování postavy a skrze reakci ostatních postav nechává na čtenáři, co odhalí).

Summary: **The Bible Stories from the View of the Narrative Analysis**

The article is concerned with the narrative analysis of the biblical stories in order to offer a proposal of instruments for the catechists by which means the participants of the catechesis could to enter in the story and to make an experience with its transforming power. The authoress explains the interaction „the author - the work - the reader“, especially the role of the model reader, according Umberto Eco. Thereafter she is concerned with the reader involvement through the characters of the story. At the end of this article, the authoress points out the importance results of the narrative analysis for the catechesis: to help it to increase its disposing capacity of men and women to open their hearts for the God's transforming power.